

SALV

Strategische Adviesraad
voor
Landbouw en Visserij

ADVIES

Voorontwerp van decreet betreffende het landbouw- en visserijbeleid

SALV, 28 september 2012 (nr. 2012-16)

Minaraad, 27 september 2012

Contactpersoon SALV: Dirk Van Guyze

Contactpersoon Minaraad: Dirk Uyttendaele

Krachtlijnen

Het doel van het voorontwerp van decreet betreffende het landbouw- en visserijbeleid is volgens de Vlaamse Regering in eerste instantie *“het nog bestaande wettelijke (federale, nvdr) kader dat betrekking heeft op de gewestelijke landbouwbevoegdheden omvormen tot een decretaal kader”*. Het voorontwerp van decreet voert, volgens de Vlaamse Regering, ook een aantal wetgevingstechnische aanpassingen aan het bestaande decretale kader door. Dit gebeurt in functie van een betere leesbaarheid en toepasbaarheid zoals het versterken van rechtsgronden van bestaande besluiten van de Vlaamse Regering, het aanpassen van benamingen en het herformuleren van artikels.

SALV en Mineraad staan over het algemeen positief ten opzichte van het voorontwerp van decreet. Het nog bestaande (federale) wettelijke omvormen tot een (Vlaams) decretaal kader versterkt immers de rechtszekerheid, wat een goede zaak is.

De Raden zijn van mening dat voorliggend voorontwerp van decreet ook een goede vertrekbasis vormt voor het Vlaamse landbouw- en visserijbeleid maar vinden dat dit voorontwerp wel nog dient te evolueren naar een ‘echt’ kaderdecreet waarbij alle functies verenigd worden en in één overzichtsdecreet worden samengebracht. Volgens de Raden ontbreekt immers momenteel nog de samenhang. Ook de doelstellingen staan momenteel teveel verspreid in de verschillende onderdelen, afkomstig van de oude, vandaag nog in voege zijnde decreten.

De Raden stellen tot slot vast dat er in het decreet heel veel aandacht is voor controle en sanctiebepalingen (35 artikels van de 84 artikels).

1 Inleiding

Op 6 juli 2012 heeft de Vlaamse Regering een *voorontwerp van decreet betreffende landbouw- en visserijbeleid* goedgekeurd. SALV en Minaraad ontvingen op 10 juli 2012 van Minister-president Kris Peeters het verzoek om over dit voorontwerp van decreet een advies neer te leggen.

Het advies werd opgesteld door een gemeenschappelijke SALV-Minaraad ad hoc werkcommissie. Op 31 augustus 2012 werd een gemeenschappelijke hoorzitting georganiseerd waarop Evi Vervueren van het departement Landbouw en Visserij, toelichting gaf.

De gezamenlijke werkcommissie is vervolgens nog eens samengekomen op 12 en op 18 september 2012.

Het advies werd aangenomen tijdens de Minaraad-zitting van 27 september 2012 en de SALV-zitting van 28 september 2012.

Piet Vanthemsche
Voorzitter SALV

Walter Roggeman
Voorzitter Minaraad

2 Situering

Het landbouw en visserijbeleid in België is in verschillende etappes geregionaliseerd. Een eerste belangrijke pakket landbouwbevoegdheden werd aan de gewesten toebedeeld bij bijzondere wet van 16 juli 1993. Aan de bijzondere wet van 8 augustus 1980 werd toen een artikel 6, §1, V toegevoegd waardoor werden geregionaliseerd:

- de Europese maatregelen inzake het landbouwstructuurbeleid (probleemgebieden, plattelandsontwikkeling),
- de Europese maatregelen in het raam van het GLB met betrekking op leefmilieu, landinrichting, bosbouw en natuurbehoud,
- het landbouwinvesteringsfonds,
- het promotiebeleid en
- de aanvullende of suppletieve hulp aan landbouwbedrijven

Voor deze ‘vroeg’ geregionaliseerde landbouwbevoegdheden werd een eigen decretaal kader ontwikkeld zoals ondermeer het VLIF-decreet, het financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector en het decreet duurzame landbouw.

Bij de volgende regionalisering, met de bijzondere wet van 13 juli 2001, werd artikel 6, §1 uitgebreid zodat bijna het geheel van het landbouw en visserijbeleid aan de gewesten toebedeeld, met uitzondering van een aantal uitdrukkelijk vermelde materies.

- 1° de normering en de daarop toepasbare controle inzake de kwaliteit van de grondstoffen en de plantaardige producten met het oog op het verzekeren van de veiligheid van de voedselketen;
- 2° de normering en de daarop toepasbare controle inzake de diergezondheid, het dierenwelzijn en de kwaliteit van de dierlijke producten met het oog op het verzekeren van de veiligheid van de voedselketen;
- 3° de inkomensvervangende maatregelen bij vervroegde uittreding van oudere landbouwers;
- 4° het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau, met dien verstande dat de gewesten in zijn schoot beschikken over een gegarandeerde en significante vertegenwoordiging.
- Het akkoord van de betrokken gewestregeringen is vereist voor de maatregelen van de federale overheid inzake dierenwelzijn die een weerslag hebben op het landbouwbeleid.)

Wat betreft de materies die sinds voornoemde regionalisering aan de gewesten toekomen, vindt het beleid van de Vlaamse Regering echter nog steeds vaak rechtsgrond in federale wetten van voor de bijzondere wet van 2001. Wijzigingen die door de federale overheid of gewesten aan die wetten worden aangebracht, staan volgens de nota aan de Vlaamse Regering bijna altijd op gespannen voet met de bevoegdheidsverdelende regels.

Volgens de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet betreffende het landbouw- en visserijbeleid (VR 2012 0607 doc. 0673/3) is het doel van voorliggend regelgevend initiatief dan ook in eerste instantie *“het nog bestaande wettelijke (federale, nvdr) kader dat betrekking heeft op de gewestelijke landbouwbevoegdheden omvormen tot een decretaal kader. Dit komt de rechtszekerheid ten goede en voorkomt verwarring over de draagwijdte van de artikelen die zowel Vlaamse als federale bevoegdheden aangaan”*.

In tweede instantie voert het voorontwerp van decreet volgens de Vlaamse Regering ook een aantal wetgevingstechnische aanpassingen aan het bestaande decretaal kader door. Dit gebeurt in functie van een betere leesbaarheid en toepasbaarheid zoals het versterken van rechtsgronden van bestaande besluiten van de Vlaamse Regering, het aanpassen van benamingen en het herformuleren van artikels.

In derde instantie zal het voorontwerp van decreet volgens de Vlaamse Regering leiden tot de *coördinatie van het integrale decretale kader inzake landbouw en visserijbeleid in één tekst*. *Daartoe is achteraan het decreet een coördinatie- en wijzingsmachtiging opgenomen.*

Tot slot stelt de memorie van toelichting dat de aangelegenheden die nog zullen worden geregionaliseerd in uitvoering van het Vlinderakkoord, met name dierenwelzijn, pachtwetgeving, landbouwrampenfonds en het BIRB, niet uitdrukkelijk in dit initiatief worden opgenomen omdat dat akkoord nog niet vertaald is in een wijziging aan de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen.

Het voorliggende voorontwerp van decreet is opgebouwd uit 4 hoofdstukken.

- Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen (8 artikels)
- Hoofdstuk 2 Ondersteuning en bevordering van een economisch efficiënte en duurzame landbouw, zeevisserij en aquacultuursector (34 artikels)
- Hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen (35 artikels)
- Hoofdstuk 4 Slotbepalingen (7 artikels)

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

In hoofdstuk 1 *Algemene bepalingen* worden een aantal definities overgenomen uit het bestaande wettelijke en decretale kader. Er is een artikel opgenomen om de scope van het voorontwerp van decreet te bepalen door op te sommen in welke sectoren en voor welke activiteiten het voorontwerp van toepassing is. De Vlaamse Regering wordt in een apart artikel ook de mogelijkheid geboden om binnen het toepassingsgebied van het voorontwerp van decreet reglementair op te treden. De overige artikels in dit hoofdstuk hebben betrekking op het recht op het afdwingen van monsters en analyses uit hoofde van de verkrijger van grondstoffen of producten, het aanmoedigen van overheden die staatssteun uitkeren om dit te melden, het vereenvoudigen van gegevensuitwisseling zowel intern binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij alsook van en naar derde partijen zoals FAVV, fiscale overheden... en het aanleveren van gegevens voor statistische doeleinden.

Hoofdstuk 2 Ondersteuning en bevordering van een economisch efficiënte en duurzame landbouw, zeevisserij en aquacultuursector

Dit hoofdstuk is onderverdeeld in 11 Afdelingen.

Afdeling 1 Algemene bepalingen omvat volgens de nota aan de leden van de Vlaamse Regering in de eerste plaats een rechtsgrond die het de Vlaamse Regering mogelijk moet maken steunmaatregelen uit te werken en steun te verstrekken binnen het toepassingsgebied van het voorontwerp van decreet.

De *Afdelingen 2 tot en met 5* komen volgens dezelfde nota in belangrijke mate overeen met de bepalingen van het decreet van 3 maart 2004 inzake de subsidiëring van meer duurzame landbouwproductiemethoden en erkenning van centra voor meer duurzame landbouw.

Afdeling 6 Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wijzigt artikel 12 van het decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994, waarbij het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds werd opgericht, volgens de nota aan de leden van de Vlaamse regering slechts in zeer beperkte mate. Daarin wordt gesteld *In hoofdzaak worden slechts een aantal vormelijke aanpassingen aangebracht die de leesbaarheid van het geheel moeten verbeteren.*

Er wordt voorzien in de mogelijke ondersteuning en samenwerking van bedrijven geconfronteerd met bijvoorbeeld dieren- en platenziekte, een natuurramp. Activiteiten worden ondersteund als de aanvraagdossiers voor ondersteuning een reële bijdrage aan verduurzaming van de betreffende activiteiten aantonen. Nieuwe doelstellingen zijn hier *bevorderen ondernemerschap en innovatie.*

Wat betreft de potentieel begunstigen, komen verenigingen, vennootschappen en zelfstandigen in aanmerking die verder gaan dan de primaire verwerking van landbouw- en tuinbouwproducten.

In *Afdeling 7 Zeevisserij en aquacultuur* wordt de Vlaamse Regering gemachtigd een duurzame zeevisserij en aquacultuur aan te moedigen. Tevens wordt er de rechtsgrond geboden om o.a. de toekenning van visvergunningen te regelen, quota vast te stellen, een marktbeleid te voeren,...

Ook wordt het decreet van 13 mei 1997 houdende de oprichting van een financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector gewijzigd door middel van een aantal wetgevingstechnische aanpassingen.

Afdeling 8 Praktijkcentra neemt de bepalingen over uit artikel 37 van de wet van 5 februari 1999 houdende diverse bepalingen en betreffende de kwaliteit.

Met *Afdeling 9 Ondersteuning en bevordering van verenigingen, groeperingen en samenwerkingsverbanden* wordt beoogd de verschillende vormen van samenwerkingsverbanden binnen en buiten de context van een gemeenschappelijke marktordening te stimuleren en te reguleren.

Afdeling 10 Het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij wijzigt het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij via een aantal wetgevingstechnische aanpassingen. Deze moeten volgens de nota aan de leden van de Vlaamse Regering de leesbaarheid en de structuur van het voorontwerp van decreet verbeteren.

Er wordt geen advies verleend door de Raad van het Vlaams Fonds over de middelen die worden ontvangen en de uitgaven die worden gedaan ter uitvoering van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen.

In *Afdeling 11 Bevordering van de dierlijke productie* worden bepalingen overgenomen uit de wet van 20 juni 1956. De Vlaamse Regering kan de fokkerij organiseren door het verlenen van erkenningen, opleggen van verschillende voorwaarden, het toewijzen van diverse opdrachten en het verlenen van steun. Er kunnen ook gebouwen en gronden aan verenigingen en organisaties van fokkers ter beschikking gesteld worden. Als de erkenning wordt opgeheven, wordt voorzien in de verplichting van de vereniging om haar foktechnische gegevens over te dragen.

Hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen

Hoofdstuk 3 optimaliseert volgens de memorie van toelichting het bestaande kader inzake controle- en sanctiebepalingen. Er wordt in het voorontwerp van decreet uitgebreid ingegaan op de bevoegdheden van de toezichthouders en de handhaving via exclusief bestuurlijke geldboeten (volgens de nota aan de leden van de Vlaamse Regering gedefinieerd als *geldboetes die door de administratie kunnen worden opgelegd, zonder gerechtelijke tussenkomst*). De exclusief bestuurlijke geldboetes variëren tussen €25 en €1000 voor administratieve inbreuken, tussen €100 en €5000 voor de niet betaling van verplichte bijdragen en retributies en tussen €100 en €15000 voor andere inbreuken, verhindering van controles, simulatie, valse verklaringen in het kader van steunaanvragen,...De Vlaamse Regering krijgt in het voorontwerp van decreet de mogelijkheid om meer concreet de precieze strafmaat te bepalen en duidt ook de ambtenaren aan die de sancties opleggen. Ook de procedure bij het opleggen van de exclusief bestuurlijke geldboete is mee opgenomen. Er is een beroepsprocedure mogelijk welke door de Vlaamse regering moet worden uitgewerkt.

Voor de zeevisserij gelden bijzondere handhabingsbepalingen, met behoud van strafrechtelijke sancties. In de memorie van toelichting wordt aangegeven *“Gelet de specificiteit van het zeevisserijbeleid is er uitdrukkelijk voor geopteerd om het bestaande kader inzake handhaving, met name strafrechtelijke geldboeten en/of gevangenisstraffen, te behouden. Dat is logisch aangezien de*

inbreuken veelal tegelijk een zware milieu-impact hebben, zoals bij het niet-respecteren van de quota”.

De straffen bij inbreuken met betrekking tot zeevisserij of aquacultuur gaan van vijftien dagen tot vijf jaar gevangenis en geldboeten lopen op van €100 tot €50000.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Dit hoofdstuk bevat opheffingsbepalingen en een coördinatiebepaling om dit decreet en andere decreten die betrekking hebben op het landbouw- en visserijbeleid in één Vlaamse codex Landbouw en Visserij te integreren.

3 Advies

Algemeen

SALV en Minaraad staan over het algemeen positief ten opzichte van het voorontwerp van decreet. Het nog bestaande (federale) wettelijke omvormen tot een (Vlaams) decretaal kader versterkt de rechtszekerheid, wat een goede zaak is.

De Raden zijn van mening dat voorliggend voorontwerp van decreet een goede vertrekbasis vormt voor het Vlaamse landbouw- en visserijbeleid maar vinden dat dit voorontwerp dient te evolueren naar een ‘echt’ kaderdecreet waarbij alle functies verenigd worden en in één overzichtsdecreet worden samengebracht.

Momenteel ontbreekt nog de samenhang in het decreet. Zo lijken een aantal artikels willekeurig in het ontwerp te zijn ingevoegd, zoals bijvoorbeeld de artikels 39 tot 42 ter bevordering van de dierlijke productie. Ook de doelstellingen staan momenteel teveel verspreid in de verschillende onderdelen, afkomstig van de oude, vandaag nog in voege zijnde decreten.

De Raden verwijzen als voorbeeld van een kaderdecreet naar het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake het milieubeleid en tot wijziging aan diverse bepalingen inzake milieuhandhaving (DABM¹). In dat decreet zijn verschillende titels vervat, waarbij elke titel verwijst naar de specifieke inhoud van het betreffende stuk.

Naar analogie van het DABM zouden reeds volgende titels kunnen toegevoegd worden: een titel inzake strategische advisering, met verwijzing naar de werking en taken van de SALV en een titel waaronder de algemene doelstellingen van het Vlaams landbouwbeleid in hun samenhang worden opgelijst..

Tot slot stellen de Raden vast dat er in het decreet heel veel aandacht is voor controle en sanctiebepalingen (35 artikels) waarbij in de verwijzingen naar de Vlaamse Regering heel veel het woord ‘kunnen’ gebruikt wordt. De toezichters, de aan te duiden ambtenaren en uitvoerende macht hebben dan naar inzicht de mogelijkheid om dat ‘kunnen’ om te zetten in ‘moeten’ ten aanzien van de rechtsonderhorigen. .

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen (artikels 1-8)

Artikel 2,6 definieert landbouwactiviteiten als *“elke activiteit die gericht is op het voortbrengen en verzorgen van gewassen en dieren, of die gericht is op de verwerking van gewassen en dieren”*. Dat is volgens de Raden een zeer ruime definitie, want hiermee vallen alle verwerkende bedrijven onder landbouwactiviteit. Bovendien is het met deze definitie niet duidelijk of bijvoorbeeld thuisverkoop

¹ <http://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1002838.html>

van plantaardige en dierlijke producten op het landbouwbedrijf ook als een landbouwactiviteit wordt gezien. In eerdere regelgeving² werd landbouwactiviteit omschreven als “ elke activiteit, gericht op het voortbrengen en verzorgen van gewassen en landbouwhuisdieren, of gericht op de primaire verwerking van gewassen en landbouwhuisdieren”. Het kan volgens de Raden niet de bedoeling zijn om bijvoorbeeld de activiteiten in de agro-voedingsindustrie als landbouwactiviteit te omschrijven. Daarom stellen de Raden voor de definitie uit het decreet van 2004 te behouden en uit te breiden met verwerking en thuisverkoop op de hoeve.

Artikel 3, §1, 2° alinea 5° stelt dat “het ondersteunen, onder meer door toelevering, verwerking, verhandeling, promotie en andere vormen van omkadering van dierlijke en plantaardige producten, gewassen, dieren, levensmiddelen, andere producten en diensten” onder het landbouwdecreet vallen, wat volgens de Raden een zeer ruime toepassingsgebied omvat.

Artikel 4,2 d stelt dat de Vlaamse Regering de voorwaarden kan bepalen voor “de toekenning van steun voor de beoefening van landbouw-, zeevisserij-, en aquacultuuractiviteiten in een maatschappelijk verantwoord kader dat rekening houdt met de maatschappelijke verwachtingen op het vlak van natuur- en milieubehoud, diergezondheid en -welzijn, voedselvoorziening, -veiligheid en kwaliteit, en consumentenbelangen”. De Raden menen dat het duidelijker is om naar wettelijke bepalingen te verwijzen dan wel naar maatschappelijke verwachtingen.

Hoofdstuk 2 Ondersteuning en bevordering van een economisch efficiënte en duurzame landbouw, zeevisserij en aquacultuursector (artikels 9-42)

Afdeling 1. Algemene bepalingen (art 9)

Artikel 9 lijst de maatregelen op die de Vlaamse Regering kan nemen ter ondersteuning en bevordering van een economisch efficiënte en duurzame landbouw, zeevisserij -en aquacultuursector. In artikel 9 wordt verwezen naar steun voor maatregelen zoals opgelijst in artikel 3, §1. De Raden vragen om aan deze lijst ook biologische landbouw en vestiging van landbouwers toe te voegen.

Afdeling 2. Bevordering van duurzame productiemethoden (art 10-11)

Artikel 10, §1 omschrijft de mogelijke steunmaatregelen die de Vlaamse Regering kan nemen ter bevordering van duurzame landbouwproductiemethoden. Onder de voorwaarden staat onder meer “als de landbouwproductiemethode effectief een positief resultaat oplevert ten opzichte van de minimumnormen op het gebied van leefmilieu, natuur, landschap, hygiëne en dierenwelzijn”. De Raden vragen hoe een “positief resultaat” bepaald wordt. Bijkomend is het zo dat voor de land- en tuinbouwer de steun in eerste instantie een vergoeding vormt voor de extra gemaakte kosten en het gederfde inkomen.

Artikel 7 §1 stelt dat “De gegevens die binnen het toepassingsgebied, vermeld in artikel 3, aan een entiteit van het beleidsdomein Landbouw en Visserij worden verstrekt, kunnen aan de andere entiteiten van het beleidsdomein ter beschikking worden gesteld als die terbeschikkingstelling aansluit bij het toepassingsgebied, vermeld in artikel 3”. De Raden merken op dat de SALV volgens

² Decreet van 3 maart 2004 inzake subsidiëring van meer duurzame landbouwproductiemethoden en de erkenning van centra voor meer duurzame landbouw

artikel 3 van het SALV-decreet³ eveneens behoort tot het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Wat betreft informatie-uitwisseling merken de Raden op dat in dit kaderdecreet een verwijzing ontbreekt naar de rol van de SALV in het beleidsdomein. Immers, artikel 15 van het decreet tot regeling van strategische adviesraden⁴ stelt dat *“§1 De Vlaamse regering stelt de strategische adviesraad uit eigen beweging of op zijn verzoek alle informatie ter beschikking die noodzakelijk is voor de adviesopdracht. De structurele informatie-uitwisseling tussen de Vlaamse Regering en de strategische adviesraad wordt veruitwendigd in een protocol tussen de beleidsraad en de strategische adviesraad. § 2. Een strategische adviesraad kan de personeelsleden van de departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid verzoeken om de nodige technische toelichting te verschaffen.”*

Artikel 7, §3, tweede lid stelt dat de gegevens vermeld in artikel 7, paragraaf 2, tweede lid, kunnen doorgegeven worden aan de erkende controleorganen biologische productie, de centra ter bevordering van meer duurzame landbouwproductiemethoden en andere organen die de Vlaamse Regering heeft aangewezen. De Raden menen dat dit laatste de controle in de biologische landbouw zal vergemakkelijken en efficiënter maken.

Afdeling 3. Landbouwworming (art 12-15)

Artikel 13 stelt *“Personen die landbouwactiviteiten uitoefenen en met goed gevolg de landbouwworming beëindigd hebben, kunnen een vergoeding voor sociale promotie krijgen. De Vlaamse Regering legt de nadere voorwaarden en regels daarvoor vast.”* De Raden vinden het goed dat dit instrument een decretale verankering krijgt maar vragen om voor dit instrument in de begroting ook steeds voldoende middelen te voorzien.

Afdeling 6. Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (art 22)

Art 22 2° omschrijft dat het VLIF als doel heeft om aan aantal vermelde activiteiten te ondersteunen teneinde *“een reële bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de betreffende activiteiten en verder minstens een reële bijdrage leveren aan een van de opgelijste doelstellingen”*, waaronder

6° *“de omschakeling naar specifieke systemen van duurzame landbouw bevorderen”*.

7° *“de economische activiteiten van de dienstverlenende, de begeleidende, de toeleverende, de afzet, en de verwerkende sector van land- en tuinbouw helpen bevorderen”*.

De Raden vragen zich af wat onder de term *“specifieke systemen van duurzame landbouw”* dient begrepen te worden. Bovendien is het zo dat bij de doelstellingen die verder volgen, er vooral wordt ingegaan op economische duurzaamheid. Sociale en ecologische duurzaamheid ontbreken. Indien men het heeft over een bijdrage aan duurzaamheid ligt het voor de hand om aan de drie pijlers van duurzaamheid een evenwaardig gewicht toe te kennen.

Momenteel besteedt het VLIF ook speciale aandacht aan vestiging van land- en tuinbouwers en biologische landbouw, via specifieke percentages of specifieke types investeringen. Dit zou ook best zo verankerd zijn in het landbouwdecreet.

Artikel 22, 2° lijst ook op waarin het VLIF tegemoetkomingen kan verlenen. Het betreft:

1° land- en tuinbouwers, alsook aan hun verenigingen en hun vennootschappen;

2° zelfstandigen, vennootschappen en verenigingen voor de dienstverlening, het onderzoek, de begeleiding en de toelevering aan de land- en tuinbouwsector;

³ <http://www.codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1015972.html>

⁴ <http://www.codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1011529.html>

- 3° zelfstandigen, vennootschappen en verenigingen voor de afzet en verwerking van land- en tuinbouwproducten;
- 4° coöperaties van consumenten die de uitbating van een land- of tuinbouwbedrijf als doel hebben, en rechtspersonen met een maatschappelijk of sociaal doel die een landbouw- of tuinbouwactiviteit verrichten.”;

De Raden vragen zich af of er onder “rechtspersonen met een maatschappelijk of sociaal doel” ook landbouwscholen vallen, en zo niet, om dat aan te vullen.

In het algemeen stellen de Raden vast dat de doelgroep van het VLIF, oorspronkelijk de land- en tuinbouwers, met bovenstaande wijzigingen, behoorlijk wordt uitgebreid. Dus enerzijds worden de voorwaarden voor land- en tuinbouwers aangescherpt, anderzijds worden de groep van potentiële begunstigen uitgebreid. De Raden vragen zich af hoe deze ambitie op begrotingsvlak zal vertaald worden. Bovendien vragen de Raden zich af aan welke criteria deze doelgroep moet voldoen om in aanmerking te komen voor tegemoetkoming uit het VLIF. Inzonderheid wat betreft onderzoek vinden de Raden het niet opportuun om hiervoor middelen uit het VLIF te putten.

Afdeling 7. Zeevisserij en aquacultuur (art 23-27)

Art. 24 stelt “Voor de zeevisserij kan de Vlaamse regering Vlaamse alle maatregelen nemen voor: 1° de instandhouding, het beheer en de exploitatie van levende aquatische organismen; 2° de beperking van de milieu-impact; 3° de regeling van de toegang tot water en aquatische bestanden; 4° het structureel beleid en het beheer van de vlootcapaciteit; 5° het marktbeleid, inclusief de erkenning van de controleorganisaties; 6° de invoering en de uitvoering van controleregelingen, inclusief de controle op illegale, niet-gemelde en ongereguleerde visserij, evenals de handhaving ervan”. De Raden wijzen op een aantal bevoegdheden waar het noodzakelijk is om af te stemmen met de federale overheid.

Afdeling 8. Praktijkcentra (art 28)

Art. 28 geeft een zeer minimaliserende rol aan de proefcentra met de zinsnede “...verenigingen die bijdragen tot de vulgarisatie in deelsectoren van de landbouw en de tuinbouw...”.

In de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat dit artikel louter overgenomen is en geen aanpassingen heeft ondergaan. Toch lijkt een actualisering van dit artikel aangewezen. Volgens de Raden is de rol van de proefcentra vandaag veel groter dan enkel “vulgarisatie”. Zij doen namelijk ook aan praktijkonderzoek. Van belang bij dit alles is dat dit praktijkonderzoek op een participatieve – en dus vraaggestuurde – manier gebeurt. Dit alles zou dan ook in overeenstemming zijn met het GLB, waarin bijvoorbeeld een belangrijke rol wordt toegekend aan de EIP's (European Innovative Partnerships), waar het accent ligt op samenwerking en kennisuitwisseling.

De Raden zijn voorstander om land- en tuinbouwbedrijven die meewerken aan praktijkonderzoeken een kostendekkende vergoeding te geven voor hun medewerking. Op die manier zouden praktijkcentra met satellietbedrijven kunnen werken waarin de wetenschappelijke kennis in de bedrijfsvoering kan worden opgenomen.

Afdeling 10. Het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij (art 31-38)

Artikel 36 stelt dat “De Vlaamse Regering bepaalt de organisatie, samenstelling en werkwijze van die raad”. De Raden merken op dat de organisaties in de SALV vragen om hierin betrokken te worden, met name bij de (her)aanduiding van de leden van die Raad.

Afdeling 11. Bevordering van de dierlijke productie (art 39-42)

Art. 41 stelt dat “Ter ondersteuning van haar beleid kan de Vlaamse Regering gebouwen en gronden verwerven en ter beschikking stellen van de verenigingen en organisaties van fokkers voor de uitvoering van de activiteiten waarvoor ze zijn erkend. Ze kan binnen de grenzen van haar begrotingskredieten opdracht geven tot herinrichting van de betreffende gebouwen en gronden”.

Het is voor de Raden aan de hand van het voorliggende ontwerp decreet niet duidelijk op basis van welke visie deze doelgroep moet ondersteund worden, noch waarom de ondersteuning tot de omschreven doelgroep beperkt wordt.

Hierbij herhalen de Raden hun algemene opmerking over het ontbreken van samenhang. De artikels over de bevordering van de dierlijke productie zijn een voorbeeld. Ze lijken willekeurig in het decreet opgenomen.

Hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen (artikels 43-77)

Afdeling 1. Algemene sanctiebepalingen

Onderafdeling 1. Toezicht (art 43-54)

Artikel 46 stelt dat “Bij de uitoefening van hun opdracht mogen de toezichthouders op elk moment elke plaats betreden”. De Raden merken op dat de land- of tuinbouwer niet ten allen tijde beschikbaar kan zijn voor controles, niet dat hij geen controles aanvaardt. Een land- of tuinbouwer heeft ook een bepaalde agenda te volgen in zijn werkzaamheden. Voor de Raden is het aangewezen dat controles voorafgaandelijk zouden aangekondigd worden, wat de efficiëntie van de controle en de continuïteit van de bedrijfsvoering ten goede komt. Tot slot vragen de Raden dat er een gradatie wordt gemaakt in de aard van overtreding of het vermoeden ervan bij het bezoeken van de bedrijfsgebouwen tussen 5u en 21 u.

Artikel 47 gaat in op de inzage die toezichtshouders mogen vorderen in zakelijke documenten en andere zakelijke informatiedragers. Volgens de Raden kan dat tegenstrijdig zijn met art 46, in casu wanneer de informatiedrager zich in de woonruimte bevindt, wat dikwijls het geval is.

Artikel 49 gaat in op het feit dat toezichthouders zaken mogen onderzoeken of laten onderzoeken, bijvoorbeeld met een daarvoor erkend laboratium. De Raden merken op dat de mogelijkheid en procedure voor een tegenstaal niet beschreven zijn.

Artikel 52 stelt dat toezichthouders bij de uitoefening van hun toezichtrechten zich mogen laten bijstaan door personen die ze daarvoor hebben aangewezen op grond van hun deskundigheid. De Raden vragen toe te voegen dat ook de persoon of instantie ten laste zich kan laten bijstaan door personen die ze daarvoor hebben aangewezen op grond van hun deskundigheid.

Artikel 53 4e stelt dat de uitbetaling van steun opgeschort kan worden tijdens het onderzoek naar de naleving van voorliggend voorontwerp van decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid en de internationale akten waarvan de uitvoering of omzetting behoort tot de bevoegdheid van de minister. De Raden menen dat als de betrokkene volledig wordt vrijgesproken van een vermeende niet naleving er zou moeten voorzien worden in de betaling van nalatigheidsintresten aan de geldende wettelijke intrestvoet. De Raden vragen om een dergelijke bepaling mee op te nemen in het voorontwerp.

Onderafdeling 2. Handhaving (art 55-63)

Artikel 56 gaat in op de bestuurlijke geldboetes. Exclusief bestuurlijke geldboetes kunnen worden opgelegd, variërend tussen €25 en €1000 voor administratieve inbreuken, tussen €100 en €5000 voor de niet betaling van verplichte bijdragen en retributies en tussen €100 en €15000 voor andere inbreuken, verhindering van controles, simulatie, valse verklaringen in het kader van steunaanvragen. Het is voor de Raden niet duidelijk wat er met simulatie wordt bedoeld.

Daarnaast maakt artikel 56, §5 van het voorontwerp melding van een weigering of verlaging van de steun bovenop de exclusief bestuurlijke geldboetes als de inbreuk te maken heeft met steun. Als de geldboeten blijven bestaan dan is het volgens de Raden noodzakelijk dat duidelijk wordt bepaald over welke inbreuken het daarbij gaat.

Artikel 59. De Raden vragen een nadere omschrijving van de beroepsinstantie. Er moet vermeden worden dat de betrokken ambtenaren zelf of ambtenaren van dezelfde afdeling bezwaarschriften behandelen. De Raden zijn voorstander van een onafhankelijke beroepsinstantie samengesteld uit ambtenaren, deskundigen en vertegenwoordigers van de landbouworganisaties. Het strekt tot aanbeveling om de oprichting, samenstelling en werking op te nemen in het decreet.

Artikel 62 regelt het feit dat toezichthouders in geval van inbreuk, de grondstoffen, de producten alsook de productiemiddelen in beslagen mogen nemen. De Raden merken op dat een regeling voor schadevergoeding bij ten onrechte tenlastelegging ontbreekt.

Afdeling 2. Bijzondere sanctiebepalingen

Onderafdeling 1. Handhaving inzake het zeevisserijbeleid (art64-68)

Artikel 64, §3, 2de alinea stelt "Als de toezichthouders, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, ernstige redenen hebben om te geloven dat er inbreuken zijn begaan, mogen ze, met instemming van de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg in Brugge, het vissersvaartuig naar een Belgische haven opbrengen of laten opbrengen, op kosten en risico van de eigenaar of exploitant. Als vervolgens een inbreuk wordt vastgesteld, mogen ze, indien nodig, het vissersvaartuig voor rekening en risico van de eigenaar of exploitant aan de ketting leggen". De Raden wijzen op het feit dat verlies van inkomens op basis van vermoedens, een grote financiële impact kan hebben. Tevens vragen de Raden verduidelijking over wat verstaan wordt onder "ernstige redenen" en onder "het vaststellen van een inbreuk" in deze alinea. De Raden vinden ook dat bij een onterecht gebruik van het opbrengen en/of aan de ketting leggen, de geleden inkomstenderving vergoed moet worden aan de geldende wettelijke intrestvoet.

Toezichthouders kunnen volgens deze sanctiebepalingen bij vaststelling van een inbreuk de visserijproducten onmiddellijk in beslag nemen en, volgens artikel 65§2, 1° "opnieuw in zee werpen of laten werpen". De Raden vragen zich af in hoeverre deze bepaling strookt met initiatieven ter vermindering van voedselverlies en verspilling. De Raden geven als voorbeeld het cascadeprincipe en verwijzen daarbij naar het SALV advies van 30 maart 2012 over voedselverlies en voedselverspilling⁵ en het SALV-Mineraad advies van 5 juli 2012 over het GVB⁶. Tevens pleiten ze ervoor dat de toezichthouders moeten opteren voor de maximalisatie van het waardebehoud van de in beslag genomen producten, namelijk (in volgorde van belang): toepassen voor humane voeding,

⁵ Advies naar aanleiding van een beleidsvoorbereidende studie van het departement Landbouw en Visserij (<http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/advies-naar-aanleiding-van-de-beleidsvoorbereidende-studie-verlies-en-verspilling-in-de-voedselketen-van-het-departement>)

⁶ <http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/de-hervorming-van-het-gemeenschappelijk-visserijbeleid>

converteren voor humane voeding, toepassen in diervoeding, gebruiken als grondstof voor de industrie, verwijderen op kosten van de overtreder.

De in artikel 67 van het ontwerp gehanteerde geldboetes tot € 50.000 zijn volgens de Raden te hoog. In dit artikel staat vermeld "Het bedrag van de geldboetes, vermeld in het eerste lid, kan verhoogd worden met het economisch voordeel dat de overtreder heeft gehaald uit de inbreuk". Daarom pleiten de Raden ervoor om geen onderscheid te maken met de boetes in het kader van handhaving in de landbouw, gezien de bedragen volgens het voorgaande nog verhoogd kunnen worden.